

<sida1>

<Inkom d. 9 Julii 1858. 425.> [[Domkapitlets anteckningar](#)]

Till Maxime Venerandum Consistorium!

<Pajala> [[Senare gjord blyertsanteckning](#)]

<Anm. Curtelii predikningar / Skolhuset i Arjeplog.> [[Senare gjord blyertsanteckning](#)]

<Övriga visitationer lagda till respektive församlingars handlingar> [[Senare gjord blyertsanteckning](#)]

Härmed har underteknad äran, att till Maxime Venerandi Consistorii upplysta pröfning öfverlemna Visitations acterne för innevarande år, jemte examens protocoller i lappskolorne, äfvensom curam Pastoris gerens, Herr Magister P. L. Stenborgs examens protocoll, hvilken af mig blifvit anmodad att examinera 18 stycken

<sida2>

lappbarn från Torneå lappmark, hvilka med Kongl. Majestäts nådiga tillstånd underhållas och undervisas uti Missionskolan i Torneå lappmark, hvaraf Maxime Venerandum Consistorium täcktes inhämta, att dessa barn, som i anseende till en utbruten smittosam sjukdom i Karesuando, måste hemförlovas från Vittangi tidigare än vanligt, blifvit flitigt undervisade af Missions Katecheten Johan Raattamaa. Hvad de såkallade Krono scholorna angår, så har jag redan förut mångfaldiga gånger sökt fästa Maxime Venerandi Consistorii upplysta uppmärksamhet å den omständigheten, att dessa Scholor icke tyckas motsvara sitt ändamål så länge som den vanliga för lärarena beqvämliga methoden följes, att barnen sysselsättas förnämligast med utanläsning, hvarigenom minnet öfverlastas, utan förstånds utveckling, och hjertat för hvars bildning inga undervisnings anstalter finnas, lemnas i sin naturliga råhet hvarest inga ädlare känslor blifvit uppväckta eller lifvade, så är och förblifver människans hjerta ljumt, kallt, stelt och känslolöst för Religionens ädlare intryck, hvaremot endast de naturliga känslorna lifvas af sinlighetens intryck, hvilka vanligen kallade onda exempel, lockelser, retelser, bestämma människan till sinliga njutningar, sedeslöshet och Religions förakt. Detta minnets öfverlastande utan känslornas lifvande, utan förstånds öfning, utan begreppets skärpande, har man försökt undvika (, utanläsning dock icke åsidosatt) i Mission Scholan hvarest läraren bemödat sig att lifva den re[li]giösa känslan hos barnen och skärpa begreppet, hvarigenom barnen småningom lära sig, att läsa ordet med eftertanka och göra tillämpning deraf på sitt eget hjerta. En sådan undervisnings method uppväcker den föreställningen hos den känslolösa, likgiltige, kallsinnige, åskådaren, att i dessa Missions skolor "intet Guds ord läres", och likväl om frågan väckes om en klarare insigt i Nådens ordning, skola de barn som njutit undervisning i Mission Scholorna, visa sig ega klarare insigt i vår salighets lära, än någon Krono betjent eger.

Utaf examens protocollet i Arjeplogs Schola, torde Maxime Venerandum Consistorium inhämta, att der för närvarande inga Scholbarn finnas, alldenstund ingen ville åtaga sig skolbarnens underhållande förrän Skolebohet dersammastädes varder öfverlemnadt till Skolmästarens disposition, hvarom jag medelst skrifvelse från Arjeplog haft äran underrätta Maxime Venerandum Consistorium. Uti Quickjock finnes också för närvarande ingen Prest och ingen Skolmästare, utom Klockaren Mannberg, hvilken åtagit sig att underhålla och undervisa barnen, hvarom Herr Pastor G. Vesterlund torde hafva inlemnat underrättelse.

Den period af sex år, hvarunder jag varit Visitator i norra Lappmarks Districtet, går nu till ända, och anser jag det vara min skyldighet att underrätta Maxime Venerandum Consistorium, att i händelse Presterskapet i detta District, vid anställande af nytt val till

Visitorator, skulle hedra mig med sitt förtroende, jag, i anseende till min ålder och försvagade hälsa och för de många besvärligheter som äro förenade

<sid3>

med dylika resor i ödemarken, hvarest jag ofta varit tvungen att vistas öfver natten under bar himmel, icke kan emottaga förtroendet hälst sedan skjutslegan blifvit stegrad till En Rdr riksmünt för milen. Jag tror mig redan förut hafva hemställt till Max. Ven. Consistorii upplysta pröfning, huruvida Visitorator i södra districtet kunde få förordnande, att hålla Visitationen i Arvidsjaur och Arjeploug, eller om någon särskilt visitorator kunde förordnas för dessa två församlingar, alldenstund vägarne emellan Arjeploug och Jockmock äro under vissa snödigra vintrar allde[le]s ofarbara, hvaremot vägarne emellan Jockmock, Gelleware, Vittangi och Karesuando alltid äro farbare, och endast på detta vilkor kunde jag åtaga mig att vara visitorator i norra districtet, så vidt Arvidsjaur och Arjeploug kunde skiljas derifrån.

Angående lappska böcker, hvilka nu begagnas vid religions undervisningen i norra districtet, gäller samma anmärkning, som förut af mig blifvit framställd, att de, utom gamla Testamentet samt Högströms frågbok äfvensom bibliska historien af undertecknad, äro föga användbara efter den dialect, som talas i Arjeploug, Jockmock och Gelleware. I Gelleware hafva alla som förstå finska, börjat begagna finska böcker; men i Arjeploug och Jockmock förstås icke finska språket af lapparne. För närvarande finnes icke heller många prester som äro riktigt hemma i lappska språket, hvadan ock en omarbetning af de nu varande lappska böcker icke lär vara att hoppas.

Pajala den 29de Junii 1858.

L. L. Læstadius.
n. v. Visitorator i Norra Districtet.

Originalprotokoll av LLL / Domkapitlets i Härnösand arkiv / Landsarkivet i Härnösand /